VEROHALLINTO
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Lauri Luukkonen

7.9.2023

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta digitaalisten välineiden ja prosessien käytön laajentamiseksi ja parantamiseksi yhtiöoikeuden alalla U4/2023

Direktiiviehdotuksen tavoitteet kannatettavia, muu digitalisaatiokehitys huomioitava

Lausuntona talousvaliokunnassa käsiteltävänä olevaan valtioneuvoston kirjelmään koskien komission ehdotusta digitaalisten välineiden ja prosessien käytön laajentamiseksi ja parantamiseksi yhtiöoikeuden alalla lausun kunnioittavimmin seuraavaa.

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on lisätä yritystoimintaan liittyvää avoimuutta ja vähentää yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Verohallinto kannattaa näitä tavoitteita. Ehdotuksella lisättäisiin BRIS-järjestelmän kautta saatavilla olevia yhtiötietoja ja järjestelmään perustuvaa kaupparekistereiden välistä tietojenvaihtoa yhden kerran periaatteen soveltamiseksi. Ehdotettu direktiivi helpottaisi rajat ylittävää toimintaa lisäämällä yhtiöstä unionin tasolla saatavilla olevia tietoja ja varmistamalla, että tiedot ovat vertailukelpoisia.

Nykytilassa esimerkiksi sivuliikkeen perustaminen Suomeen edellyttää pdf-muotoisten liitteiden toimittamista. Tiedon saaminen BRIS-järjestelmän kautta nopeuttaisi prosessia, poistaisi virhemahdollisuudet siitä, että ilmoitetut tiedot ja rekisteriote poikkeaisivat toisistaan, ja edistäisi yhden kerran periaatteen toteutumista.

Verohallinto korostaa, että on tärkeää huomioida digitalisaatiokehitys eri rekistereitä ja tätä sääntelyä kehitettäessä. Erityisesti Verohallinto yhtyy Suomen kantaan siitä, että jatkovalmistelussa on tärkeää kiinnittää huomiota ehdotetun sääntelyn ja uudistetun eIDAS-asetuksen mukaisten lompakkosovellusten mukaiseen suhteeseen sekä yhteentoimivuuteen.

Ehdotetut uudet tiedot kaupparekistereissä ja tietojen käytettävyys

Direktiiviehdotuksessa esitetään uusina tietoina kaupparekisteriin kerättävän esimerkiksi tietoja konsernirakenteista. Ehdotuksessa esitetään myös lisättäväksi kaupparekistereiden yhteenliittämisjärjestelmässä (BRIS) saatavilla olevien yhtiöitä koskevien tietojen määrää.

Verohallinto suhtautuu myönteisesti ajatukseen laajentaa BRIS-järjestelmässä liikkuvien tietojen sisältöä sekä kaupparekisterin tietosisältöä ehdotuksessa kuvatulla tavalla.

Muiden maiden julkisten rekisterien tietosisältöjä hyödynnetään jo esimerkiksi ulkomaisten yritysten rekisteröintivelvoitteiden selvittämiseksi Suomessa ja myös näiden identifiointiin. Esimerkiksi Viron kaupparekisterissä kerätään jo nykyisin tietoja myös konsernirakenteesta ja vastaavia tietoja löytyy myös kansainvälisestä ORBIS-tietokannasta.

Nämä muiden rekistereiden tiedot helpottavat myös Verohallinnossa yritysten tunnistamista ja riskianalysointia. Lisäksi näillä on suora käytettävyys verotuksen toimittamisessa ajatellen esimerkiksi Suomen verotusoikeutta ja rekisteröintivelvoitteita tai tiettyjen lakien soveltuvuutta (esim. väliyhteisölaki ja tuloverolain 9.8 §:n mukainen tosiasiallista johtopaikkaa koskeva sääntely).

Verohallinto katsookin, että kaupparekistereissä ja laajemmin BRIS:sissä tällaisilla tiedoilla olisi huomattavaa hyödynnettävyyttä kansainvälisissä tilanteissa ja kaupparekistereitä tulisikin kehittää suuntaan, jossa tietoja on saatavilla laajemmin.

Muita huomioita

Verohallinto esittää seuraavia huomioita komission direktiiviehdotuksesta.

- Artiklassa 16 b ehdotetaan, että käyttöön otettaisiin EU-yhtiötodistus (EU Company Certificate) yritystä koskevista tiedoista. Kohdassa, joka koskee yhtiötodistuksen tietosisältöä, ”the electronic address of the company” on suomennettu yhtiön sähköpostiosoitteeksi. Ilmaisu voitaisiin käsittää myös esim. digitaalisen lompakon eOsoitteeksi tai Peppol-osoitteeksi.

- Direktiivissä ei tulisi kiinnittää mitään tiettyä tietojärjestelmää, johon valtakirjat tulisi rekisteröidä, vaan tämä tulisi jättää kansalliseen harkintaan.

- Sääntelyssä esitetään, että EU-yhtiötodistuksessa olisi oltava yhtiön EUID-tunniste samoin kuin, että BRIS-järjestelmän kautta olisi saatavilla maksutta henkilöyhtiön EUID-tunniste. Tulisi vielä harkita, tulisiko yhtenäisyyden vuoksi BRIS-järjestelmästä saada myös kaikkien muiden yritysmuotojen EUID-tunnisteet, myös toiminimiyritysten. Tämä tukisi EUID-tunnisteen käyttöä oikeushenkilön lompakossa oikeushenkilön yksilöivänä tunnisteena.

Lauri Luukkonen
Johtava asiantuntija